



принципи народного виховання, запровадив у школі народні методи впливу на дітей.

Виходячи з основних завдань, які постають перед сучасною педагогічною наукою, зрозуміло необхідність використання етнопедагогічних засад виховання в освітньому процесі. В наш час існує багатий досвід шкіл та інших навчальних закладів, які застосовують елементи національної педагогіки у своїй практиці.

**БІБЛІОГРАФІЯ:**

1. Сухомлинський В.О. Вибрані твори: У 5 т. / В.О. Сухомлинський. – К.: Рад. школа, 1976. – Т. 1. – 663 с.
2. Сухомлинський В.О. Вибрані твори: У 5 т. / В.О. Сухомлинський. – К.: Радянська школа, 1977. – Т. 4. – 638 с.
3. Сухомлинський В.О. О воспитании / В.О. Сухомлинський. – М.: Политиздат, 1973. – 272 с.
4. Сухомлинський В.О. Родительская педагогика / В.О. Сухомлинський. // Избр. пед. соч.: В 3 т. – М., 1981. – Т. 3. – С. 436.
5. Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям / В.О. Сухомлинський. – К., 1972. – 244 с.

УДК 379.835 (477.52)

## РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ДИТЯЧОГО ОЗДОРОВЧОГО ТАБОРУ

**Наталія ОЛЕКСІЄНКО (Кіровоград)**

*У статті розглядаються проблеми творчого розвитку особистості в умовах функціонування дитячих оздоровчих таборів. Окреслюються форми організації творчої діяльності дітей за допомогою яких відбувається їх творчий розвиток.*

*Ключові слова: творчість, творча особистість, дитячий оздоровчий табір.*

*В статье рассматриваются проблемы творческого развития личности в условиях функционирования детского оздоровительного лагеря. Очерчиваются формы организации творческой деятельности детей при помощи которых происходит их творческое развитие.*

*Ключевые слова: творчество, творческая личность, детский оздоровительный лагерь.*

**Постановка проблеми.** Швидкі зміни, що відбуваються в сучасному суспільстві вимагають уміння комплексно вирішувати завдання соціального, економічного та науково-практичного характеру за допомогою використання не тільки формальних знань, а й наявності в людини здатності до нетрадиційних дій та мислення, яка формується під час творчого розвитку особистості. На сьогоднішній день пріоритетним для суспільства є виховання освіченої, компетентної, креативної особистості, здатної орієнтуватися у конкретних життєво важливих ситуаціях і знаходити ефективні шляхи їх розв'язання. Дитячий оздоровчий табір є одним з тих інститутів виховання, який має всі необхідні умови для пошуку нових креативних рішень, розвитку творчої активності особистості, формуванню в дітей творчих навичок. Тому в освітньо-виховному процесі дитячого оздоровчого табору проблема творчого розвитку особистості займає одне з пріоритетних місць і є необхідною умовою ефективно організації оздоровлення та відпочинку дітей.

**Аналіз досліджень і публікацій з даної проблеми** показав, що питанням розвитку творчої особистості в умовах дитячих оздоровчих таборів присвячені роботи М. Наказного, О. Биковської, В. Горобинко, Ж. Петровича та інших. Проблема організації колективної творчої діяльності у дитячому оздоровчому таборі розглядалась у роботах М. Дубінки, Н. Уйсімбасової, О. Главника.

В. Солової, Н. Яківець. Проте, дослідники не достатньо уваги приділяють вирішенню питання конкретизації форм освітньо-виховної роботи для творчого розвитку особистості в умовах дитячих оздоровчих таборів, що вказує на необхідність подальшого дослідження зазначеної проблеми.

**Мета статті:** визначити форми освітньо-виховної роботи за допомогою яких відбувається творчий розвиток особистості в умовах дитячого оздоровчого табору.

**Виклад основного матеріалу.** Аналіз філософської та психолого-педагогічної літератури з питань визначення поняття «творчість» показав, що творчість – це діяльність, яка породжує щось нове, раніше невідоме на основі осмислення вже набутого досвіду та сприяє формуванню нових знань та умінь. Творчою особистістю можна вважати людину, яка внаслідок впливу зовнішніх факторів набула необхідних для актуалізації свого творчого потенціалу додаткових мотивів, особистих утворень, здібностей, що відповідають вимогам творчої діяльності і є умовою її успішного виконання. Характерними особливостями творчої особистості можна вважати: відхилення від шаблону, оригінальність, ініціативність, наполегливість тощо.

Визначаючи творчий напрям оздоровчо-виховної роботи, як один з основних напрямів



виховної діяльності дитячого оздоровчого табору, М. Наказний вважає, що його мета передбачає створення безперервного процесу формування творчого пошуку, виховання і розвиток особистості за умов вирішення наступних завдань:

1. Розвиток потенціальних інтелектуальних сил особистості.

2. Налагодження міжнародних, регіональних, місцевих зв'язків з організаціями тієї чи іншої справи, навчання й виховання дітей і підлітків, обмін передовою науково-методичною інформацією.

3. Відпрацювання, впровадження ефективних методичних засобів виявлення й розвитку індивідуальних здібностей особистості дитини.

4. Організація глибокого вивчення розроблених концепцій сучасної системи виховання (громадянського, національно-патріотичного, екологічного і т.д.) та шляхів їх практичного втілення.

5. Дослідження особливостей формування обдарованості вихованців в умовах відпочинку в дитячому закладі.

6. Вдосконалення шляхів та пошуку нових форм і методів роботи з обдарованими дітьми (створення творчих груп, виконання доручень, виконання творчих завдань, участь у виставках-ярмарках, організація конкурсів-оглядів, створення центрів за інтересами тощо).

7. Формування культури розумової праці особистості.

Творчий напрям виховної роботи в дитячому оздоровчому таборі, на думку дослідника, забезпечується шляхом самоосвіти, соціальної діяльності, стихійного сприйняття, продуктивної праці, всіх напрямів оздоровчо-виховного процесу в умовах функціонування дитячого оздоровчого табору.

Тобто пріоритетним для творчого напрямку, М. Наказний вважає, якісно новий підхід до проблем виховання на основі творчого використання прогресивних світових і вітчизняних концепцій і передових технологій, які задовольняють потреби особистості і суспільства [5, с. 279-280].

Поряд з цим, О. Биковська та С. Вагнер зазначають, що творчому розвитку вихованців дитячого оздоровчого табору, розширенню їх здібностей, діапазону інтересів, гуманізації думок, почуттів, вчинків сприяє дозвіллова діяльність.

Дозвіллова діяльність в дитячих оздоровчих таборах, на думку дослідників, спрямовується на надання можливостей дитині брати участь у різноманітних її видах: творчість, яка забезпечує найвищий рівень дозвіллової діяльності; відпочинок, що знімає напругу; розваги, які забезпечують зміну настроїв, носять компенсаційний характер; самоосвіта, що сприяє

залученню до цінностей культури; свята, які поєднують розваги і відпочинок, дозволяючи відчутти емоційний підйом [1, с. 22].

М. Дубінка та Н. Уйсімбаєва вважають, що діяльність вихованців сприяє вихованню в них творчої активності та суспільної спрямованості [3, с. 104].

Ефективна творча діяльність реалізується шляхом застосування в освітньо-виховному процесі таких форм роботи з дітьми, які вимагають від них проявляти фантазію, кмітливість, спритність, активізують творчий потенціал особистості. Формою освітньо-виховної роботи є спосіб організації виховної діяльності, варіант організації позитивної активності дітей для вирішення соціально-педагогічних завдань [2, с. 23]. В контексті нашого дослідження, соціально-педагогічним завданням виступає творчий розвиток особистості в умовах дитячого оздоровчого табору. До таких форм роботи нами віднесені:

1. Образотворча діяльність.
2. Творчі конкурси.
3. Ігрові творчі програми.
4. Концерти.
5. Творчі ігри.
6. Фестивалі дитячої творчості.
7. Виставки та ярмарки.
8. Центри за інтересами.

Розглянемо докладніше зазначені методи та їх роль у творчому розвитку особистості.

Малювання в дитячому оздоровчому таборі надає можливість розвитку образотворчих здібностей дітей. Під час малювання діти засвоюють цілий ряд навичок образотворчої діяльності, відбувається зміцнення зорової пам'яті, діти вчаться помічати та розрізняти кольори та форми оточуючого світу. Окрім того, в своїх малюнках діти втілюють особистісне бачення світу, власні мрії та фантазії. Малювання створює творчу атмосферу, в якій дитина вчиться креативно мислити, отримує задоволення від результатів своєї праці. В процесі занять образотворчою діяльністю в дитини формуються естетичні смаки, збагачується духовний світ.

Образотворча діяльність може бути організована у вигляді: художнього оформлення корпусу або кімнат в яких мешкають діти, малюнків на асфальті, студії «Боді-арт» (малюнки на тілі), художніх фотостудій, клубу карикатуристів тощо.

Конкурс – це змагання в будь-якому виді діяльності двох й більше учасників [4, с. 79]. Творчі конкурси в дитячому оздоровчому таборі допомагають розкрити або закріпити природні здібності дитини; навчити поводити себе на публіці, подолати страх до виступів перед іншими людьми; сприяють згуртуванню дітей, об'єднуючи їх спільним бажанням перемоги тощо. Поряд з цим, творчі конкурси вимагають



швидкого вирішення творчих завдань, що сприяє розвитку швидкості мислення та формуванню творчої активності.

Творчі конкурси організуються у вигляді: демонстрації акторської майстерності, співів, танців, талантів, виробів з природного матеріалу, презентації існуючих та фантастичних речей, представників інопланетних цивілізацій, відеокліпів, реклами, дуелі, естафет тощо.

Ігрові творчі програми як і конкурси мають на меті максимально розкрити творчі здібності дитини в умовах дитячого оздоровчого табору. Відмінність їх у тому, що вони в більшості випадків не мають характеру змагання, а організуються з метою вирішення творчих завдань або демонстрації природних здібностей дітей. Ігрові творчі програми можуть проводитися як окремі заходи, а також бути довготривалими й реалізовуватись протягом усієї табірної зміни.

До ігрових творчих програм відносяться: квести (подорожі по місцевості з виконанням творчих завдань), шоу-програми, детективне агентство, інтелектуальні марафони тощо.

Довготривалі ігрові творчі програми можуть проводитись від декількох днів до кінця зміни й мають вигляд: подорожі, країни, корабля, телевізійного шоу тощо.

Концерти в дитячому оздоровчому таборі надають можливість виступити на сцені не тільки талановитим, а й звичайним дітям, які ніколи раніше не виступали проявити себе у якості зірки (заспівати під фонограму відомої естрадної зірки, виступити в ролі ведучого, станцювати у шоу-балеті тощо).

Концерти в дитячому оздоровчому таборі розподіляються на: дитячі; за участю дорослих (вожатих, вихователів, керівників гуртків); гостьові (до табору запрошуються колективи палаців культури, клубів, окремі зірки тощо). За характером організації концерти можуть бути: урочистими, розважальними, тематичними, конкурсними, у формі музичних вистав тощо.

Творчі ігри переважно не потребують від учасників тривалої підготовки. Вони цікаві тим, що зазвичай проводяться у вигляді експромту, коли діти не знають, яким буде наступне творче завдання, що дозволяє найбільш ефективно активізувати їх творчі уміння і навички. Проте, організація таких ігор потребує якісної підготовки від педагога: врахування вікових особливостей дітей, їх запитів, інтересів.

До творчих ігор належать: ігри з використанням пантоміми (учаснику необхідно без слів показати пісню, тварину, професію тощо), театр-експромт, музичний футбол (пісня запитання та пісня відповідь), гості з майбутнього, ігри з уявними предметами тощо.

Фестивалі дитячої творчості в дитячому оздоровчому таборі організуються з метою

підтримки обдарованих дітей у будь-якій творчій сфері. За допомогою цих фестивалів кожна обдарована дитина має можливість продемонструвати свій талант, що по-перше, сприяє подальшому розвитку талановитих дітей, а по-друге, мотивує інших дітей до занять творчими справами. Фестивалі дитячої творчості можна проводити як у загоні, так і на рівні загальнотабірного заходу. Обов'язковим при проведенні фестивалю є нагородження всіх учасників пам'ятними призами або грамотами (дипломами).

Виставки та ярмарки, які проводяться в дитячому оздоровчому таборі є демонстрацією творчих досягнень дітей. Їх важливість полягає у тому, що діти мають можливість побачити результати як своєї творчої діяльності, так й інших дітей. Така форма роботи сприяє формуванню в дітей мотивації до творчої діяльності, викликає позитивні емоції, виховує почуття поваги до результатів праці інших людей тощо.

Центри за інтересами створюються в дитячому оздоровчому таборі з метою об'єднання дітей в групи, які займаються спільною справою. Такі центри створюють для дитини атмосферу комфорту для творчої самореалізації, сприяють розвитку її творчих здібностей. Спілкування в групі, яку об'єднують спільні інтереси, допомагає дитині знаходити нові креативні рішення творчих завдань, формують комунікативні навички тощо.

Такі центри створюються для дітей, які захоплюються літературою, поезією, журналістикою, астрономією, математикою, фізикою, хімією, авіацією тощо.

Отже, виходячи з вищезазначеного, можемо стверджувати, що використання в освітньо-виховній роботі дитячого оздоровчого табору наведених форм роботи з дітьми має сприяти їх творчому розвитку. Проте, наведені форми освітньо-виховної роботи не претендують на завершеність. Специфіка роботи дитячого оздоровчого табору дозволяє розширювати й урізноманітнювати форми освітньо-виховної роботи, які сприяють творчому розвитку особистості.

**Висновок.** Таким чином, нами визначені форми освітньо-виховної роботи з дітьми за допомогою яких відбувається творчий розвиток особистості в умовах дитячих оздоровчих таборів. Подальшого дослідження потребують проблеми формування творчої активності педагогічних кадрів для роботи з дітьми в канікулярний період.

#### БІБЛІОГРАФІЯ

1. Биковська О.В. Організація відпочинку та оздоровлення дітей: концепції, технології, досвід. / О.В. Биковська, С.І. Вагнер, В.М. Горбинко, Ж.В. Петрович та інші. – К.: Державний інститут проблем сім'ї та молоді, 2004. – 208 с.



2. Биковська О.В. Тематична зміна в дитячому закладі оздоровлення і відпочинку: Метод. посібник / О.В. Биковська, Р.Х. Войнова, Ж.В. Петрочко, І.В. Стародубцева [за заг. ред. І.Д. Бега, Ж.В. Петрочко]; НАПН України ін-т проблем виховання. – К.: [б.в.], 2010. – 136 с.

3. Дубінка М.М., Уйсімбаєва Н.В. Організація виховної діяльності в дитячому оздоровчому таборі. Навчально-методичний посібник / М.М. Дубінка, Н.В. Уйсімбаєва – Кіровоград:

ПП «Центр оперативної поліграфії «Авангард», 2011. – 272 с.

4. Кулаченко М.П. Учебник для жолатого / М.П. Кулаченко. – Изд. 2-е – Ростов н / Д : Феникс, 2009. – 254 с.

5. Наказний М.О. Проектування діяльності дитячого оздоровчого закладу: теорія і технологія // С.О. Сисоевої: Монографія. – Дніпропетровськ, 2010. – 476 с.

## УДК 378.1

# НАПРАВЛЕННОСТЬ СТУДЕНЧЕСКОГО САМОУПРАВЛЕНИЯ НА РАЗВИТИЕ ТВОРЧЕСКОГО ПОТЕНЦИАЛА СТУДЕНТОВ

*Ярослава ОСПАНОВА (Астана, Казахстан)*

*Стаття присвячена розкриттю ролі студентського самоврядування у розвитку творчого потенціалу студентської молоді. Визначено основні характеристики студентського самоврядування та його форми.*

*Аналіз виховної роботи у вузі показує, що в якості найбільш ефективної форми студентського самоврядування є студентські громадські об'єднання.*

*Ключові слова: студентське самоврядування, творчий потенціал, студентська молодь, студентські громадські об'єднання, самореалізація.*

*Статья посвящена раскрытию роли студенческого самоуправления в развитии творческого потенциала студенческой молодежи. Определены основные характеристики студенческого самоуправления и его формы.*

*Анализ воспитательной работы в вузе показывает, что в качестве наиболее эффективной формы студенческого самоуправления являются студенческие общественные объединения.*

*Ключевые слова: студенческое самоуправление, творческий потенциал, студенческая молодежь, студенческие общественные объединения, самореализация.*

Происходящие в современном обществе социально-экономические преобразования, стремительный прогресс в науке, технике, технологии проектирования и производства, безусловно, оказывает непосредственное влияние на систему образования и требует новых подходов к ее совершенствованию, развитию и обновлению.

В образовательных стандартах высших профессиональных учреждений выдвигаются качественно новые требования к подготовке будущего специалиста в области образования, отмечается необходимость у них развития творческого потенциала, включающего в себя совокупность личностных способностей, знаний, умений, отношений, определяющих потребность и возможность творческой самореализации.

Великий советский педагог В.А. Сухомлинский отмечал, что «творчество – это деятельность, в которой раскрывается духовный мир личности, это своеобразный магнит, который притягивает человека к человеку» [1, с. 83]. Создание условий для развития творческого потенциала студентов является одной из приоритетных задач воспитательной работы Евразийского гуманитарного института (ЕАГИ), поскольку «нет человека, в котором при умелой воспитательной работе не раскрылся бы самобытный талант, нет сферы деятельности, в которой человеческая индивидуальность не достигла бы расцвета, если только мы,

воспитатели, сумеем увлечь человека самым благородным творчеством - созданием радости для людей» [2, с. 195].

Одной из таких форм, по нашему мнению, является студенческое самоуправление. Эта идея далеко не новая, более того, в ЕАГИ она имеет давние традиции. Мир изменился, развернулись активно процессы демократизации и гуманизации общественной жизни, и вновь проснулся интерес к студенческому самоуправлению, как атрибуту создания условий творческого развития личности.

А.А. Козлов сформулировал три главных принципа вузовского самоуправления:

во-первых, отвергается возможность существования преподавательского или студенческого самоуправления. По сути, здесь речь может идти об особом общественном институте, в деятельности которого принимают участие представители всего вузовского коллектива, исключая администрацию, отношение которой с органами института самоуправления должно быть четко регламентировано на демократической основе;

во-вторых, вузовское самоуправление должно охватывать все стороны вузовской жизни;

в-третьих, данный институт, как на начальном, так и на последующих этапах своего развития должен быть многообразным по структуре, формам и способам работы, в которых неизбежно отразятся профиль вуза, его